

Kertomus Suomen Radiosähköttäjäliiton r.y.

toiminnasta v:lta 1943.

Nyt päättynyt toimintavuosi oli järjestyksessään kahdeskymmeneskolmas. Sota-ajasta huolimatta on liiton toiminta tänä kuten edelliselläkin vuotena saattanut tapahtua aivan rauhanaikaisessa laajuudessa.

Toimintavuoden alkaessa oli jäsenmäärä 338. Vuoden kuluessa ovat seuraavat kolme jäsentä poistettu liiton kirjoista: Eino Arento, jäs. nr. 71 ja Kullervo Merikallio, jäs.nr. 190, jotka toiselle toimialalle siirtymisensä johdosta ovat pyytäneet eroa liiton jäsenyydestä kuluneen toimintavuoden alusta lukien, sekä Albert Gabriel Sandman, jäs. nr. 281, kuollut 11 päivänä lokakuuta 1943. Jäsenlukumäärä on siis vähentynyt 3:lla, ollen nyt 335. Laivasähköttäjiä oli näistä yhteensä 139, joista 72 toimi laivoissa, yksi oli vapaana ja 31 edelleen reservipalveluksessa. Lisäksi oli 35 laivasähköttäjää joko internoituna tahi muuten merisulun ulkopuolella olevissa maissa. Siviililentokoneissa oli 6, jäänmurtajissa 6, maatoimipaikoissa 114 ja 70 joko vakinaisina tahi ylimääräisinä Puolustuslaitoksen palveluksessa.

Palkkaussopimukset:

Toimintavuoden alkaessa oli kauppalaivoissa voimassa liiton ja Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksen r.y. sekä Ålands Redarförening r.f. välillä 1 päivänä lokakuuta 1942 hyväksytty palkkasopimus. Tämä koski kuitenkin vain varsinaisia peruspalkkoja, joten muut palkkausehdot olivat edelleen voimassa 1 päivänä joulukuuta 1941 hyväksytyn sopimuksen mukaisina.

Kun Palkkaneuvosto määräsi elinkustannusindeksin nousun johdosta kaikkien yksityisten palveluksessa olevien palkkoja koroitettavaksi 4 % 1 päivästä elokuuta 1943 alkaen, kääntyi liitto yhdessä toisten päällystöjärjestöjen kanssa Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksen puoleen ehdottaen palkkaneuvotteluja, jotka aloitettiin 23 päivänä elokuuta. Kun tähänastiset peruspalkat olivat vielä huomattavasti pienemmät 2/3 osan määrää elinkustannusten noususta, ehdotettiin suurempaa koroitusta kuin mitä juuri silloin määrätty indeksin nousun johdosta tuleva koroituspösentti edellytti. Parin päivän neuvottelujen jälkeen hyväksyttiin palkkoihin kuitenkin vain 4 %:n koroitus maksettavaksi 1 päivästä elokuuta 1943 alkaen. Lisäksi sovittiin, että näin koroitettut palkkamäärät pyöris-

ristetään lähinnä korkeimpiin kymmenlukuihin. Täten tuli alin kuukausipalkka rahtilaivoissa (luokka A) mk 2.810:- ja korkein 15 v. palvelusajan jälkeen mk 4.160:-. Rahtilaivoissa joissa säännöllisesti kuljetetaan matkustajia (luokka B) nousivat palkat vastaavasti mk:aan 2.860:- - 4.220:- ja matkustajalaivoissa (luokka C) mk:aan 2.970:- - 4.370:-. Ylityötuntimaksu koroitettiin samalla aikaisemmasta 25 markasta 30 markkaan ja puuttuvista vuode- ja liinavaatteista suoritettava korvaus 150 markasta 200:- markkaan kuukaudessa. Muissa suhteissa jäi edelleen voimaan 1 päivänä joulukuuta 1941 hyväksytyt palkkausehdot. Elokuun lopussa liitolle lähettämässä kirjelmässään ilmoitti myös Palkkaneuvosto hyväksyneensä edellämainitut palkankorotukset.

Sen johdosta, että radiosähköttäjien peruspalkat edelleenkin olivat alle 2/3 osan määrän elinkustannusten noususta, ehdotti liitto Suomen Laivanvarustajain Yhdistykselle 24 päivänä syyskuuta lähettämässään kirjelmässä uusien palkkaneuvottelujen aloittamista vielä ennen syyskuun loppua. Tarkoituksena oli saada neuvottelut pääpiirteissään suoritetuiksi jo syyskuun kuluessa ennenkuin palkassopimuksen irtisanomisaika olisi mennyt umpeen. 27 päivänä syyskuuta päivätyssä kirjelmässä ilmoitti Suomen Laivanvarustajain Yhdistys kuitenkin, ettei heillä lyhyen aikavaran takia ollut mahdollisuuksia aloittaa neuvotteluja ennen syyskuun loppua, vaan vasta myöhemmin. Syntyneen tilanteen johdosta neuvotteli liitto toisten päällystöjärjestöjen kanssa ja päätettiin tällöin, että voimassaolevat peruspalkkasopimukset sanotaan irti päättyviksi 31 päivänä joulukuuta 1943. Omasta puolestaan irtisanoi SR palkkaussopimuksensa Suomen Laivanvarustajain Yhdistykselle 29 päivänä syyskuuta päivätyssä kirjelmässään, pyytäen samalla irtisanomisesta ilmoittamaan myös Ålands Redarförening r.f:lle.

Lokakuun 13 päivänä aloitettiin sitten palkka- ja työehtoneuvottelut Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksen ja Ålands Redarföreningen kanssa Suomen Konemestariliiton ja Suomen Laivanpäällystöliiton edustajain osallistuessa samanaikaisesti neuvotteluihin. Tällöin ehdotettiin laivanvarustajille, että koska vuoden 1939 palkat, jotka olivat olleet voimassa jo 1 päivästä heinäkuuta 1937 alkaen, jo silloisiin olosuhteisiin katsoen olivat liian alhaiset, olisi nämä koroitettava ensiksi ja näin koroitetuille palkoille olisi sen jälkeen laskettava 2/3 osan määrää vastaava korotusprosentti elinkustannusten noususta, jonka jälkeen palkkojen tulisi olla kytkettyinä elinkustannusindeksiin kuten asetus

palkkasäännöstelystä edellyttää.

Laivanvarustajain ottaman kielteisen kannan johdosta raukesivat kuitenkin neuvottelut v. 1939 palkkojen tarkistamisesta, joten, vaikkakin tätä ehdotusta pidettiin täysin perusteltuna, siitä luovuttiin edellytyksellä että palkat tarkistetaan Palkkaneuvoston antamien määräysten mukaisiksi, jolloin ne keskimäärin nousisivat n. 15 %:lla. Tähänkään ehdotukseen eivät laivanvarustajat katsoneet voivansa suostua saamatta itse vastaavasti lisärahtikorotuksia, vaan ehdottivat puolestaan vain 5 % keskimääräistä palkkojen korotusta. Tähän ei kuitenkaan liitto enempää kuin toisetkaan päällystöjärjestöt kassonut voivansa suostua. Kun edellytyksiä sopimukseen pääsemiseksi ei täten enää ollut, katkesivat neuvottelut lokakuun 29 päivänä ja asia päätettiin jättää marraskuun 10 päivän seuduilla samanaikaisesti Palkkaneuvoston ratkaistavaksi. "räi-tä" pienempiä muutoksia muihin palkkausehtoihin hyväksyttiin jo näissä edellämainituissa neuvotteluissa. Tämän mukaan nousee ylityötuntimaksu aikaisemmasta 30 markasta 35 markkaan. Lisäksi sovittiin eräistä selven-tävistä muutoksista vuode- ja liinavaatteiden korvausta koskevaan sopi-muksen pykälään.

SR:n jätettyä 11 päivänä marraskuuta 1943 Palkkaneuvostolle pe-ruspalkkoja koskevan korotusehdotuksen, kutsui Palkkaneuvosto marraskuun 15 päiväksi liiton edustajat neuvottelukokoukseen, jossa myös toisten päällystöjärjestöjen edustajat olivat läsnä. Tilaisuudessa annettiin Palkkaneuvostolle yksityiskohtaisempia tietoja palkkajen korottamisasias-sa, kun taas Palkkaneuvoston puolesta selostettiin niitä vaikeuksia joita p.o. palkankorotusten toimeenpanemiselle juuri tällä hetkellä on sen johdosta, että laivanvarustajat eivät katso voivansa korottaa palkkoja pyydetyllä määrällä ilman että he itse saisivat vastaavasti lisärahtiko-roituksia, joiden saamisen kuitenkin estää Valtioneuvoston juuri julkai-sema määräys tehostetun hintasulun toimeenpanemisesta.

Marraskuun 30 päivänä oli liiton edustajat jälleen kutsuttu Palk-kaneuvostoon, jolloin päällystöjärjestöjen lisäksi olivat läsnä myös Suo-men Laivanvarustajain Yhdistyksen ja Suomen Merimies-Unionin edustajat. Tällöin kehoitettiin Palkkaneuvoston puolesta vielä asianomaisia keski-näisillä neuvotteluilla pääsemään sopimukseen, ettei Palkkaneuvoston tar-vitseisi puuttua asiaan. Kun mihinkään ratkaisuun ei kuitenkaan vielä tällöin päästy, päätettiin neuvotteluja jatkaa vielä myöhemmin joulukuun alussa.

Sodanvaaralisäsopimus, joka on ollut voimassa 1 päivästä tammikuuta 1941 alkaen, on muuten pysynyt muuttumattomana lukuunottamatta sopimuksen 4 d) kohtaa, joka 1 päivästä syyskuuta 1943 alkaen on muutettu siten, että lisä on myös Petsamossa ja Norjan satamissa Tromsön itäpuolella 150 %. Aikaisemmin oli lisä näillä vesillä vain 100 %.

Siviililentokoneliikenteessä on noudatettu liiton ja Aero Oy:n välillä 1 päivänä tammikuuta 1938 hyväksyttyä palkkasopimusta, jonka lisäksi on maksettu erikoista kalliinajanlisää.

Eräitä pienempiä tulkintaerimielisyyksia on palkkaussopimusten noudattamisessa esiintynyt, mutta ovat ne tulleet liiton toimenpiteiden kautta selvitetyiksi.

Toimipaikkatilanne:

Toimintavuoden alussa oli ainoastaan 50:ssä merisulun sisäpuolella liikennöivässä kauppalaivassa radiosähköttäjä. Niistä 37:stä merisulun ulkopuolella olevasta sähköttäjästä, jotka v. 1941 alkaen ovat olleet siellä joko internoituna tahi muuten, on vuoden kuluessa kahden onnistunut päästä palaamaan Suomeen. Kun 54 laivasähköttäjää oli edelleenkin asepalveluksessa, eikä heistä eräiden laivanvarustajien yksityisistä yrityksistä huolimatta saatu ketään vapautetuiksi, kulki vuoden alussa lähes 40 yli 1.600 br. rek. tonnina vetoista laivaa ilman sähköttäjää. Tosin useat laivanvarustajat eivät sodan aiheuttamista vaaroista huolimatta olleet halukkaita ottamaanakaan sähköttäjiä laivoihinsa, kun siihen esim. Itämeren liikenteessä ei ollut suoranaista pakkoa, mutta niihinkään laivoihin joihin sähköttäjiä olisi otettu, ei heitä ollut saatavissa. Tämän johdosta lähetti liitto 14 päivänä jouluk. 1942 Posti- ja lennätinhallitukselle kirjelmän, jossa ehdotettiin ryhtyttäväksi sellaisiin toimenpiteisiin että reserväpalveluksesta vapautettaisiin riittävä määrä sähköttäjiä kauppamerenkulun palvelukseen. Samassa kirjelmässä esitti liitto mielipiteenään, Posti- ja lenn. hallituksen aikaisemmin tekemän tiedustelun johdosta, ettei se ainakaan sillä hetkellä pitänyt tarkoituksenmukaisena uusien radiosähköttäjäkurssien toimeenpanemista kauppalaivaradiosähköttäjäpuutteen poistamiseksi.

Varsin huomattava ja kaikissa merenkulkijapiireissä jo kauan odotettu parannus kauppamerenkulun turvallisuuden kannalta katsoen tapahtui tilanteessa vihdoin 24 päivänä maaliskuuta, jolloin Suomen hallitus antamallaan asetuksella muutti laivojen radioasemista 17 päivänä marraskuuta 1932 annetun asetuksen eräitä kohtia siten, että kaikissa yli 1.600 br. rek. tonnina vetoisissa kauppalaivoissa on oltava radio-

sähkötyslaite ja siis myös kansainvälisen radiosähköttäjätutkimnon suorittanut radiosähköttäjä. Ehdotuksen juuri mainitun asetuksen muutokseksi lähetti Hallitukselle Suomen Radiosähköttäjäliiton pyynnöstä Posti- ja lennätinhallitus jo vuoden 1941 alussa.

Kun uuden asetuksen voimaan tullessa kaikkiaan 36:teen laivaan olisi targittu radiosähköttäjä, joita vapaina ei kuitenkaan ollut yhtään, järjestettiin SR:n ehdotuksesta 15 päivänä huhtikuuta 1943 yhteinen neuvottelukokous, johon osallistuivat myös Posti- ja lennätinhallituksen ja kauppamerenkulkua valvovien sotilasviranomaisten edustajat ja jossa neuvoteltiin toimenpiteistä radiosähköttäjäpulan poistamiseksi. Kokouksessa, jossa SR:n edustajina olivat puheenjohtaja ja sihteeri, pidettiin nopeimpana ja tarkoituksenmukaisimpana keinona tilanteen selvittämiseksi sitä, että riittävä määrä reservipalveluksessa olevia laivarasiosähköttäjiä viipymättä vapautetaan kauppamerenkulun palvelukseen, kuten liitto jo aikaisemmassa, 14 päivänä joulukuuta 1943 Posti- ja lenn. hallitukselle lähettämässä kirjelmässään oli ehdottanut. Tätä koskevan anomuksen aikaisemmin kauppalaivaradiosähköttäjätilanteesta laatimansa tilaston ohella jätti liitto sitten kokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti paria päivää myöhemmin asianomaisille sotilasviranomaisille.

Kesäkuussa ratkesikin asia myönteisesti, jolloin liitolle annettiin tehtäväksi yhteistoiminnassa asianomaisten sotilasviranomaisten kanssa sijoittaa vapautuvat radiosähköttäjät kauppalaivoihin. Yhdysupseeriksi liiton ja sotilasviranomaisten välille määrättiin liiton jäsen, luutn. B.A. Sinkkonen.

Kesäkuun 21 päivänä vapautettiin asepalveluksesta ensimmäiset 18 sähköttäjä, ja myöhemmin vielä lisää, joten marraskuun loppuun mennessä oli kaikkiaan 27 sähköttäjä vapautettu laivaradiosähköttäjän toimen ottamista varten. Tosin pari kolme laivaa oli tällöin vielä ilman sähköttäjä, mutta kun eräitä laivoja on talvikauden ajaksi otettu pois liikenteestä, voivat näin vapautuneet sähköttäjät siirtyä vielä ilman sähköttäjä oleviin laivoihin, joten ennen pitkää saadaan nämäkin paikat täytetyiksi.

Varsin omituiselta tuntui eräiden laivanvarustajain ottama aseme ensimmäisiä vapautettuja radiosähköttäjiä sijoitettaessa laivoihin, sillä monet heistä suorastaan kieltäytyivät ottamasta sähköttäjiä palvelukseensa huolimatta siitä, että laki tästä oli ollut voimassa jo maaliskuusta alkaen, kuten edellä jo tuli sanotuksi. Mainittakoon tässä

samalla, että kun tämän uudenkin asetuksen mukaan voi Merenkulkuhallitus, Posti- ja lennätinhallitusta asiassa kuultuaan, antaa erikoisvapauden radiosähkötyslaitteiden pitovelvollisuudesta, niin haettiin näitä erivapauksia kaikkiaan 26 laivalle, mutta tulivat kaikki hakemukset kuitenkin hylätyiksi. Esiintyi siis tapauksia, että laiva läksi suomalaisesta satamasta ilman sähköttäjää, vaikka ennen sen lähtöä useampikin radiosähköttäjä tarjoutui vastaanottamaan toimipaikan. Osoituksena eräiden laivanvarustajain suhtautumisesta asiaan mainittakoon, että he perustelivat menettelyään m.m. sillä, että kun kaikkiin laivoihin ei yhdellä kertaa kuitenkaan riittänyt nyt vapautettuja sähköttäjiä, eivät he halua ensimmäiseksi ruveta ottamaan! Eräs laivanvarustaja vastasi paikkaa kyselevälle sähköttäjälle tiedustelevansa ensin laivansa kapteenin mielipidettä, josko laivaan tarvitaan lainkaan radiosähköttäjää!

Kun laivat siis vastoin voimassaolevan lain määräyksiä voivat lähteä suomalaisesta satamasta ilman sähköttäjää, kääntyi liitto tilanteen johdosta ensin Merenkulkuhallituksen puoleen, jonka asiana uuden asetuksen 12 §:n mukaan on valvoa tässä suhteessa sen säännösten noudattamista. Merenkulkuhallituksesta ilmoitettiin kuitenkin, ettei heillä ole mahdollisuuksia valvoa sitä etteivät laivat pääse lähtemään ilman sähköttäjää, vaan että käytännössä asia kuuluisi tulliviranomaisille heidän suorittaessaan laivan lähtöselvitystä satamasta. Aikaisempi kokemus on kuitenkin jo osittanut etteivät tulliviranomaiset kiinnitä tähän seikkaan tarpeeksi huomiota, joten käytännössä viranomaisten valvonnasta tässä suhteessa ei voida juuri puhuakkaan. Tosiaällisesti onkin valvontatehtävistä jo pitemmän aikaa joutunut huolehtimaan yksinomaan Suomen Radiosähköttäjiliitto valvoessaan jäsentensä etuja heidän paikansaantimahdollisuuksiinsa nähden.

Kun heinäkuun 12 päivään mennessä vain neljä sähköttäjää oli saatu sijoitetuiksi laivoihin, tilanteen jatkuessa edelleenkin jokseenkin samanlaisena, kääntyi liitto kirjelmällä niiden sotilasviranomaisten puoleen joiden tehtäviin sodan aikana kuuluu kauppamerenkulun radiotoiminnan valvominen. Tämän jälkeen rupesti tilanne vähitellen paranemaan, joten ensin vapautetut radiosähköttäjät saatiin lopultakin sijoitetuiksi laivoihin. Varsinkin ahvenanmaalaiset laivanvarustajat ovat monin tavoin esiintuoneet haluttomuutensa noudattaa lain määräyksiä sähköttäjän pitämisestä laivoissa ja siksi juuri heidän laivansa ovatkin jääneet viimeisiksi purjehtimaan ilman radioyhteyksiä.

Äänenkannattaja:

SR:n ja Suomen Radioamatööriliiton yhteistä äänenkannattajaa Radio OH:ta on toimintavuoden aikana julkaistu kaikkiaan viisi numeroa, joista ensimmäinen oli edellisen vuoden viimeinen numero 6, ja senjälkeen numerot 1, 2, 3-4 ja 5. Poikkeuksellisten olojen vuoksi julkaistiin numerot 3 ja 4 kaksoisnumeroina. Kun Suomen Radioamatööriliiton puolesta lehden päätoimittajaksi valittu hra Erkki Kairenius on edelleen ollut reservipalveluksessa, on lehden toimittamisesta joutunut tänä vuotena, samoin kuin edelliselläkin, huolehtimaan yksinomaan SR:n osalta lehden toimittajana ollut hra Y. Luomanmäki. Lehden toimituskuntaan ovat SR:stä kuuluneet: H.Hiltunen, A.Sinkkonen, O.Ääri ja E. Koivisto, sekä Suomen Radioamatööriliitosta: K.Ahti, V.E. Kilpinen ja K.S. Sainio. Toimituskunta pyytää tässä yhteydessä lausua parhaimmat kiitoksensa lehteä kirjoituksillaan avustaneille, toivoen että mielenkiinto lehteä kohtaan edelleenkin pysyisi vireänä. Lehden ilmoitushankkijana on toiminut Y. Luomanmäki ja taloudenhoitajana E. Koivisto. Jäsenille tulee lehti ilmaiseksi, muilta on tilaushinta vuosikerralta ollut mk 50:-- , irtotnumeroiden hinnan ollessa mk 10:--.

Marraskuun 16 päivänä kokoontui lehden toimituskunta käsittelemään lehden julkaisemisen yhteydessä olevia asioita. Tällöin hyväksyttiin lopullinen sanamuoto SR:n ja SRAL:n väliseksi sopimukseksi yhteisen äänenkannattajan julkaisemista varten.

Jäsenmaksut:

Laivasähköttäjien ja siviililentokoneissa toimivien jäsenmaksu on kuluneena vuotena ollut mk 300:-- ja vakinaisesti muualla toimessa olevilta mk 150:-- . Reservissä olevilta laivaradiosähköttäjiltä on peritty samansuuruinen jäsenmaksu kuin maissa olevilta, mutta kuluneen vuoden aikana laivatoimipaikan saaneilta on kannettu laivasähköttäjän jäsenmaksu. Edellisen vuosikokouksen päätöksen mukaisesti olisi huhtikuun 1 päivään mennessä pitänyt kaikkien jäsenmaksujen olla jo suoritettuja. Tähän mennessä oli kuitenkin vain 76 jäsentä sen tehnyt, kun sitä vastoin 260 oli jättänyt ne maksamatta. Näistä oli 103:lla jäsenellä vielä aikaisempien vuosien maksuja suorittamatta. Poikkeukselliset olosuhteet ovat luonnollisestikin osaltaan olleet vaikuttamassa jäsenmaksujen suorittamisen viivästymiseen, mutta varmaankin useimmissa tapauksissa tänä vuonna, kuten aikaisemminkin, on yksinomaaisena syynä ollut jo pahaksi tavaksi tullut huolimattomuus, koska asianomaiset kuitenkin suorittavat

jäsenmaksunsa sitten myöhemmin. Toisaalta ei liittokaan ole voinut näissä olosuhteissa periä myöhästyneitä jäsenmaksuja postiennakolla, sillä suurin osa jäsenistä on edelleen reservipalveluksessa ja kuten tunnettua, ei kenttäpostikonttori ota vastaan postiennakkolähetyksiä.

Marraskuun 30 päivään mennessä olis kaikkiaan 170 jäsentä suorittanut jäsenmaksunsa, kun sitä vastoin 165 jäsentä oli jättänyt kulu-neen vuoden jäsenmaksunsa suorittamatta. Näistä 94 jäsenellä oli vielä aikaisempienkin vuosien maksuja maksamatta. Jäsenmaksusaatavat nousivat tällöin yhteensä mk 48.9171- vastaavan summan ollessa edellisellä vuote-na mk 33.582:50. Vaikkakin otetaan huomioon, että jäsenmaksusaatavista on mk 14.665:- 35:n merisulun uukopuolella olevien jäsenmaksuja ja jotka eivät siis ole olleet tilaisuudessa huolehtimaan niiden suorittamisesta liitolle, on jäsenmaksutilanne sittenkin huomattavasti epäedullisempi kuin edellisen vuoden päättyessä.

Muu toiminta:

Edellisessä vuosikokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti esitti liitto 28 päivänä joulukuuta 1942 asianomaisille sotilasviranomaisille lähettämässään kirjelmässä harkittavaksi, olisiko mahdollisuuksia vaihtaa rintamapalveluksessa ja kauppalaivoissa toimivia radiosähköttäjiä keskenään ainakin siinä laajuudessa kuin se vapaaehtoista tietä aikaansaataisiin. Ehdotusta perusteltiin taloudellisiin seikkoihin viittamalla ja tarjoutui liitto, mikäli tällainen vaihto olisi järjestettävissä, toimimaan välittävänä elimenä sotilasviranomaisten ja laivan-varustajain välillä vaihtoa koskevien kysymysten käytännöllisessä järjestämisessä.

Suomen Laivanpäälystöliitto oli kutsunut sekä Suomen Radiosähköttäjäliiton että Suomen Konemestariliiton edustajat Turkuun yhteiseen keskustelukokoukseen neuvottelemaan useista päälystöjärjestöjen yhteisiä etuja koskevista ajankohtaisista kysymyksistä. Kokouksessa, joka pidettiin 15 päivänä joulukuuta 1942 Suomen Laivanpäälystöliiton huoneistossa Turussa, oli liiton edustajana sihteeri. Tilaisuudessa neuvoteltiin m.m. toimenpiteistä laivoissa eri ryhmiin kuuluvien keskinäisen yhteisymmärryksen parantamiseksi. Kokouksen jälkeen tarjosi Suomen-Laivanpäälystöliitto osanottajille illalliset.

Joulukuun 29 päivänä 1942 jätettiin Sosiaaliministeriölle kaikkien päälystöjärjestöjen yhteisesti allekirjoittama kirjelmä, jossa annettiin pyydetty lausunto ravinnosta ja asunnosta loma-ajalta merimiehille maksettavien korvausmäärien korottamisesta. Tammikuun 21 päi-

vänä 1943 annetun Valtioneuvoston päätöksen mukaan tulivat uudet määräykset tästä voimaan 1 päivästä helmikuuta 1943, jolloin radiosähköttäjälle maksettava korvaus loma-ajalta asunnosta määrättiin 17 markaksi ja ravinnosta 42 markaksi päivältä.

Joulukuun 29 päivänä jätettiin Suomen Laivanvarustajain Yhdistykselle liiton ja toisten päällystöjärjestöjen yhteinen kirjelmä jossa ehdotettiin ylityötuntimaksun koroittamista aikaisemmasta 25 markasta 30 markkaan.

Liiton 14 päivänä joulukuuta 1942 tekemän radiosähköttäjien vapauttamista koskevan anomuksen johdosta sai liitto tehtäväkseen laatia tilaston kaikista merisulun sisäpuolella olevista yli 1.600 br. rek tonnin vetoisista aluksista niissä olevine radiosähköttäjineen, sekä luettelo niistä laivoista joihin oltiin halukkaita ottamaan radiosähköttäjä. Edellämainitut tiedot sekä lisäksi luettelon liiton jäsenistä täydellisine henkilö-, toimipaikka- y.m. tietoineen jätti liitto asianomaisille so-tilasviranomaisille 7 päivänä helmikuuta 1943.

Aikaisemmin mainitussa päällystöjärjestöjen yhteisessä neuvottelukokouksessa Turussa pohdittiin toimenpiteitä paremman yhteisymmärryksen aikaansaamiseksi laivoissa olevien eri ryhmien välille. Tämän edistämiseksi allekirjoittivat Suomen Radiosähköttäjäliitto, ~~SM~~ Suomen Konemestari-liitto ja Suomen Laivanpäällystöliitto yhteisen kauppalaivaston päällystölle osoitetun vetoomuksen 20 päivänä maaliskuuta 1943, jossa korostetaan asevelihengen mukaisen yksimielisyyden ja ennakkoluulottoman yhteistoiminnan välttämättömyyttä kaikkien merenkulkijain keskuudessa. Myöhemmin julkaistiin tämä vetoomus sekä kakkien edellämainittujen järjestöjen äänenkannattajissa että myös maamme suurimmissa sanomalehdissä ja lisäksi lähetettiin se alkuperäisinä kappaleina Suomen Laivanvarustajain Yhdistykselle, Ålands Redarförening'ille, Merenkulkuhallitukselle ja Suomen Merimies-Unionille.

Henkisen Työn Yhtymä oli järjestänyt 13 päivänä maaliskuuta 1943 esitelmätilaisuuden henkisen työn tekijäin järjestötoiminnasta. Tilaisuuteen oli kutsuttu myös Yhtymään kuulumattomien järjestöjen edustajia tarkoituksella tutustuttaa heitä järjestönsä toimintaan. SR:n edustajana oli tilaisuudessa läsnä sihteeri.

Suomen Konemestariiliitto r.y. oli järjestänyt 25 päivänä maaliskuuta 1943 pitämänsä vuosikokouksen jälkeen yhteisen illanvieton jonne sanomalehdistön edustajien lisäksi oli kutsuttu edustajaj~~ä~~ myös kaikista merenkulkijajärjestöistä. Liittoa edusti tilaisuudessa hra Y.Luomanmäki.

Liikevirkkailijain Keskusvaliokunta oli 10 päivänä toukokuuta 1943 lähettämässään kirjelmässä pyytänyt SR:ää liittymään uuteen, silloin vielä rekisteröitävänä olleeseen "Yksityisvirkkailijain Keskusjärjestö r.y." nimiseen yhdistykseen. Tämän perustettavana olleen järjestön tarkoituksena selostivat yhdistyksen toimihenkilöt 29 päivänä toukokuuta 1943 päällystöjärjestöjen edustajia varten järjestämässään neuvottelutilaisuudessa, jossa SR:n edustajina olivat puheenjohtaja ja sihteeri.

Jäänsärkijäsähköttäjien taholta tulleesta pyynnöstä kääntyi liitto 20 päivänä syyskuuta 1943 päivätyllä kirjelmällä asianomaisten sotilasviranomaisten puoleen ehdottaen siinä jäänsärkijöissä vakituisesti palvelevien kansainvälisten radiosähköttäjien aseman parantamista siten, että heidät silloin, kun alukset ovat sotilashallinnon alaisia, nimitettäisiin sot. virkailijoiksi kuten vastaavasti maa- ja rannikko-radiostasemilla toimivat radiosähköttäjät. Tehty ehdotus ei kuitenkaan antanut sotilasviranomaisille aihetta toimenpiteisiin syystä, että p.o. jäänsärkijäsähköttäjätöimet katsottiin siviililuontoisiksi.

Syyskuun 24 päivänä pidettiin Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksessä neuvottelukokous johon SR:n edustajan lisäksi osallistui Suomen Konemestariliiton ja Suomen Laivanpäällystöliiton edustajat. Tilaisuudessa neuvoteltiin toimenpiteistä joilla laivoissa sattuvat väärinkäytökset ruokavarojen y.m. säännösteltyjen tavaroiden jakeluissa saataisiin poistetuiksi.

Senjohdosta, että sotilaallisista syistä oli käynyt välttämättömäksi tehostaa kauppalaivaradiosähköttäjien suorittamaa radiopäivystystä alusten ollessa eräillä määrätyillä alueilla, oli SR:n ja Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksen edustajat kutsuttu asiaa koskevaan selostustilaisuuteen kauppamerenkulkua valvovien sotilasviranomaisten luokse 1 päivänä lokakuuta 1943. Vaikkakin radiosähköttäjien sotilaallisista syistä näin suorittamaa ylityötä ei voitu katsoa senluontoiseksi, että siitä olisi suoritettava rahallista korvausta, hyväksyttiin SR:n edustajan ehdotuksesta kuitenkin, että täten suoritettavasta ylityöstä annetaan sähköttäjälle vastaavasti vapaapäiviä laivan saapuessa satamaan.

Marraskuun 24 päivänä kokoontui Suomen Merimieslähetyseuran kutsusta 15:n maamme merenkulun yhteydessä toimivan järjestön edustajat yhteiseen neuvotteluun erityisen "meren- (tai merenkulkijain-) päivän" viettämisestä. SR:ää edusti kokouksessa sihteeri. Kokous päätti yksimielisesti, että maassamme olisi ryhdyttävä viettämään erikoista "Meren-

päivää", jolloin merenkulun palveluksessa olevien merkitystä terotettaisiin ja tehtäisiin tunnetuksi sekä kunnioitettaisiin meriliikenteen palveluksessa merellä tuhoutuneitten henkilöiden muistoa. "Merenpäiväksi" sovittiin kesäkuun toinen sunnuntai. Merenkulkuhallitus kutsuu kunakin vuonna huhtikuun aikana koolle järjestöjen edustajat päivänviettoa järjestämään.

Kokouksessa päätettiin myös ryhtyä valmistaviin toimiin mereen jääneiden merenkulkijain yleisen muistomerkin aikaansaamiseksi.

Kirjeenvaihto:

Liitolle saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 386 ja lähetettyjen 753, eli yhteensä 1139. Vastaavat luvut edellisestä vuotena olivat 356, 930 ja 1286. Kiertokirjeistä on vuoden kuluessa lähetetty yhteensä kuusi, joista jäsenille viisi ja laivanvarustajille yksi.

Kokoukset:

Virallisia johtokunnan kokouksia on ollut yhteensä kymmenen, jotka ovat pidetyt seuraavina aikoina: 10.XII; 20.XII; 27.II; 16.IV; 8.VI; 28.VI; 3.IX; 14.X; 22.X ja 27.XI. Tämä on suurin lukumäärä johtokunnan kokouksia koko liiton toiminnan aikana. Lisäksi on ollut lukuisia neuvottelukokouksia valtion siviili- ja sotilasviranomaisten, sekä toisten merenkulkijajärjestöjen kanssa. Varsinkin viimeksimainittujen järjestöjen kanssa on yhteistoiminta merenkulkua ja merenkulkijoiden yhteisiä etuja koskevissa kysymyksissä ollut erittäin vilkasta ja tuloksellista. Varsinaisten kokousten ohella ovat liiton toimihenkilöt tämän tästä joutuneet neuvottelemaan erilaisista liiton toimintaa koskevista asioista. Liiton toimisto on edelleenkin ollut sihteerin asunon yhteydessä Helsingissä, Kapteenink. 24. C.23., jossa vuoden mittaan on käynyt runsaasti liiton jäseniä erilaisten asioittensa vuoksi.

Liiton johtokuntaan ovat varsinaisina jäseninä kuuluneet: puheenjohtajana Yrjö Luomamäki, varapuheenjohtajana Tauno Lilja ja sihteerinä Erkki Koivisto, sekä varajäseninä: Gunnar Ertomaa, Niilo Hämläinen, Eino Karjalainen, Aarne Nylund ja Martti Tuhkanen. Varsinaisina tilintarkastajina ovat olleet: Toivo Illi ja Reino Liukkonen, sekä varalla Veikko Saarman ja Kullervo Blomqvist.

Yhteenvedona liiton toiminnasta nyt päättyneenä vuotena voidaan sanoa, että se toimintansa laajuuden vuoksi monessa suhteessa on ollut ennätyksellinen ja että saavutetut tulokset liiton työskentelyssä tar-

koitusperiensä hyväksi ovat huomattavalla tavalla vahvistaneet sen
asemaa sekä kauppalaivoissa että muualla toimivien jäsentensä etuja
valvovana järjestönä.

Helsingissä, 30 päivänä marraskuuta 1943.

Suomen Radiosähköttäjäliiton r.y.
Johtokunnan puolesta:

Erkki Koivisto
sihteeri.